

competències en matèria educativa que, encara, estan en mans del Govern espanyol tot i ésser l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia que no les té— i que seguirà en el càrrec fins acabar la legislatura o ser destituït. En aquesta decisió l'acompanyen tots els seus càrrecs, i li han donat suport, donant-se de baixa d'UM, càrrecs federatius esportius, gent lligada a l'ensenyament i un total de més de cent militants, diuen.

Aquesta actitud li ha valgut ésser considerat allò que se'n diu un trànsfuga, perquè els altres càrrecs, a l'Ajuntament de Palma, al Consell de Mallorca i a qualcun ajuntament, han deixat els seus llocs. Però tant la presidenta d'UM, com el secretari general i altres, no han deixat els seus escons al Parlament de Balears o al Consell

de Mallorca o als ajuntaments. El que passa és que la presidenta d'UM i diputada M. A. Munar haurà de parlar en nom del grup mixt en el qual s'integra, i el president del Govern i del PP li respondrà, si cal, en nom del PP i UM. Per més afegir, Munar i Pascual seuran al costat de Jaume Peralta, diputat que estava en el grup socialista i que passà al Mixt, per la qual cosa és considerat un trànsfuga. Per fer bullir la pilot en aquest embolicat i saborós *popurri*, el conseller d'UM, que no és d'UM, tampoc és diputat, per la qual cosa no pot desestabilitzar l'equilibri —molt fràgil— en el Parlament amb un vot que no té. I afegirem que UM va decidir, com es pot veure, que els diputats que aconseguiren l'escó per la coalició PP-UM deixessin la coalició, però no l'escó. I que

aquests acusen de transfuguisme a qui no deixa el càrrec però no té l'escó.

I que alguns regidors d'ajuntaments, fins i tot de Palma, no han fet cas de les instruccions i se'n foten del que els pugui passar. Alguns ja deixaren el partit per passar-se al PP i d'altres foren expulsats, com per exemple el conseller d'Agricultura i Pesca Joan Morey.

De manera que, ara, la coalició PP-UM està integrada només per membres del PP i dos consellers independents, tots dos expulsats o procedents d'UM. Al grup PP-UM del Parlament només hi ha diputats del PP que parlen en nom de PP-UM. I UM no pot parlar en nom propi sinó en nom del Grup Mixt.

No sé si m'explico. No en sé més.

Planas Sanmartí

Borrell frivolitza amb la presidència de la Generalitat

Per Salvador Cardús, l'aparició del ministre Borrell en l'escena política catalana demostra la gravetat de l'estat a la cúpula del PSC.

L'aparició en l'escena de la política catalana del ministre José Borrell és tan recent com la crisi política, ideològica, organitzativa i de lideratge que viu el PSC. És a dir, que no es pot explicar l'una sense l'altra. En certa manera es podria dir que l'encimbellament de José Borrell en el *star system* del PSC només ha estat possible, en part, per la situació dubitativa de tota la cúpula dirigent del PSC respecte als llocs que volen i poden ocupar en un futur proper, i en part per una carambola, sense cap propòsit formal ni de Borrell ni de la direcció del partit. Al darrer Congrés del PSC, l'alt nombre de vots a Borrell va semblar més un vot de càstig a tota la resta de directiva que no pas un suport explícit al ministre.

És tan poc creïble, doncs, que José Borrell es plantegi seriosament de ser candidat a la presidència de la Generalitat, com que el PSC mateix, o si més no els líders tradicionals, l'hi vulguin. Per tant, les declaracions que Borrell va fer fa uns dies sobre la satisfacció que li



Borrell. Ministre d'Obres Públiques.

produiria de contribuir a la derrota de Pujol, no s'ha d'entendre d'altra manera que com un flirteig relativament innocent amb la idea d'aspirar a la presidència de la Generalitat. Borrell, un home brillant, i sembla que amb un cert sentit

de l'humor, té ganes de jugar, ni que sigui per cridar l'atenció de la premsa. I si a algú posa nerviós, deu ser a la direcció del PSC.

Per la seva banda, la resposta de Pujol, certament desproporcionada pel to més aviat deseïtat de les paraules anteriors de Borrell, de cap manera no es pot interpretar a la llum —més aviat dèbil— de les contradiccions de Josep Maria Sala, que les va considerar fruit de la gelosia, l'enveja i la por. És inconcebible que Pujol pugui sentir gelosia, enveja o por de Borrell, naturalment. Així, doncs, per què el president de la Generalitat es va sentir obligat a respondre Borrell?

Des del meu punt de vista, Pujol responia Borrell perquè considera inacceptable que des del Govern de Madrid se li adreïn certes crítiques, especialment la de "mercantilisme", pel suport que els dóna. I si Pujol ho considera inacceptable, és perquè el president és conscient de l'alt cost polític, fins i tot més que electoral, que li pot representar aquest

suport. Es tracta, doncs, de la defensa d'una certa concepció de la lleialtat diferent de la que reclamen des de Madrid i en direcció inversa. Madrid demana permanentment adhesions a principis –lleialtat a la Constitució o a la Corona, per exemple–, quan Pujol demana lleialtat als pactes per la governabilitat de l'estat.

Ara bé, més enllà de l'escaramussa dialèctica entre Borrell i Pujol, i de la resposta ridícula de l'escolanet Sala, només la possibilitat que un ministre, sen-

se saber ni com va ni com costa, es permeti de jugar i fer broma amb la idea d'accedir a la presidència de la Generalitat en nom del PSC, ens mostra sobretot la gravetat de la situació a la cúpula d'aquest partit.

De fet, i posteriorment a l'intercanvi de floretes Borrell-Pujol, ha tornat a aparèixer la qüestió de cycle quasi setmanal de la successió d'Obiols com a candidat. I ara amb l'enjoli afegit de la incertesa que Maragall opti a l'alcaldia de Barcelona. Per mostrar l'abast de

l'embolic, i gairebé simultàniament, Joaquim Nadal assegurava que Maragall hi optaria, alhora que Maragall fugia d'estudi. La situació en definitiva, es fa cada dia més patètica, especialment en un partit en què el secretari general, Raimon Obiols, vol convèncer tothom que els lideratges no hi són fonamentals –potser seguint la vella astúcia de fer de la necessitat, virtut–, i en Sala diu que els en sobren.

Francament, que s'han tornat boigs, aquests romans? **Salvador Cardús**

Guerra d'ètnies a Rwanda

La violència ha esclatat amb força a Rwanda. Però la seva història postcolonial, com ens explica Antoni Castel, és plena de matances entre les seves ètnies.

Rwanda i Burundi, dos minúsculs països de la regió dels Grans Llac d'Àfrica, són de nou notícia per les matances ètniques. Periòdicament, des de la independència de Bèlgica (1962), l'odi latent entre les dues ètnies principals, els hutus i els tutsis, es transforma, amb qualsevol pretext, en uns programes que poden passar a la història de les persecucions religioses, culturals i comunitàries esdevingudes durant aquest segle. En aquesta ocasió, l'espurna que ha encès la flama de la mort i la desolació ha estat el sabotatge contra l'avió amb què viatjaven el president de Burundi, Juvénal Habyarimana, i el seu homòleg de Rwanda, Cyprien Ntaryamira. Aquests dos estadistes tornaven a Kigali, el 6 d'abril, precisament de Dar-es-Salaam (Tanzània), on s'havia fet una reunió per discutir sobre les tensions de Burundi i els problemes per a aplicar l'acord de pau entre els rebels tutsi i el Govern de Rwanda.

Aquests enfrontaments ètnics, massa freqüents al continent africà, tenen un origen que la constitució de l'estat modern no ha reeixit a superar. Els hutus, majoritaris en tots dos països, foren durant el període pre-colonial serfs dels tutsis. Els primers, de llengua bantu, es dedicaven a l'agricultura, i els tutsis, que havien emigrat d'Etiòpia, eren pastors. La tercera ètnia –menys de l'1%–, els twas, és la pobladora originària de la zona. Els twas, els pigmeus dels nostres documentals i pel·lícules amb preten-



sions científiques, són totalment arraconats al bosc tropical, on són estudiats, com animals en captivitat, per curiosos occidentals i aprenents d'antropòlegs.

Els alemanys, que obtingueren el que llavors se'n deia Rwanda-Urundi a la conferència de Berlín de final del segle passat, s'aprofitaren d'aquesta animadversió entre ambdues ètnies. Vist que els tutsis controlaven el poder, els alemanys, i després els belgues, mantingueren aquestes estructures injustes i integraren els tutsis a l'administració colonial i a l'exèrcit.

Amb tanta humiliació eren lògiques les respostes violentes. A Rwanda, els hutus liquidaren la monarquia tutsi, fins i tot abans de la sortida dels belgues, i es feren amos del poder, que no han deixat fins ara. Les matances de tutsis del 1962 –desenes de milers de morts– i la frus-

tració d'haver d'obeir els hutus alimentaven l'ideal de revolta. La venjança arribà en 1990, quan les unitats del Front Patriòtic Rwandès (FPR), sostingut per Uganda, es plantà a les portes de Kigali. Habyarimana, intransigent i *mugabo* (home viril), un hutu, va haver de pactar amb el dimoni per ordres de Bèlgica i França. Però una cosa és signar un paper i una altra respectar el compromís. El *mugabo* obstaculitzà al màxim l'aplicació d'un acord de pau que preveu de compartir el poder amb els tutsis.

A Burundi, la pólvora és a punt d'encesca. Els hutus dominats pels tutsis fins al juny del 1993, recorden, amb amargor, les matances sofertes en 1972 i 1988. Ntaryamira, que succeí a Ndadaye, assassinat, era un hutu que es destacà per la seva mediocritat: fou incapaç d'aturar les matances de Bujumbura.

Les represàlies ètniques de Rwanda confirmen la fragilitat d'uns estats amb fronteres traçades de forma capriciosa pels colonitzadors.

Aquesta herència i la prepotència de les elits dirigents faciliten el ressorgiment del problema ètnic i cultural a l'Àfrica. Mentre els estats no garanteixin el dret de la diferència cultural de les minories, no es podrà dir que s'han superat els recels dits tribals i que només són l'expressió d'una revolta contra un poder que, en la majoria de casos, no demostra gaire sensibilitat envers les ètnies o comunitats diferents.

Antoni Castel